

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین
دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک
خلق الجزایر

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۷۶

تاریخ: ۱۳۹۳/۵/۱۳

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین
دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک
خلق الجزایر

تدوین، تنقیح و استخراج:

محمد برزگر خسروی

بازبینی و نظارت علمی:

محمدهادی توکل‌پور

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۷۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۵/۱۳

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر

فهرست مطالب

مقدمه.....	۲
لایحه موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر.....	۳
مرحله اول.....	۳
نظر (مرحله اول) شورای نگهبان.....	۵
مرحله دوم.....	۶
سرانجام مصوبه.....	۶

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساننامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساننامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساننامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر

مرحله اول

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۰/۱۲/۱۵
تاریخ بررسی در شورای نگهبان: جلسات متعدد

ماده واحده- موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر

...

ماده ۱۶- شناسایی و اجرای احکام و تصمیمات قضایی طرفین، احکام و تصمیمات قطعی صادره از مراجع قضایی طرف دیگر در امور مدنی و خانواده و مسائل احوال شخصیه و امور مدنی که توسط مراجع قضایی کیفری مورد حکم قرار گرفته است را شناسایی و اجراء می‌نمایند.

الف- دیدگاه مغایرت

- اجرای احکام صادره از کشور الجزایر توسط ایران، به معنای پذیرش قوانین و آئین دادرسی این کشور و احکام دادگاه‌های آن است که ممکن است برخلاف موازین شرع باشند؛ لذا این ماده، از حیث لازم‌الاجرا دانستن موارد مزبور، مغایر موازین شرعی است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- اطلاق این ماده، خلاف موازین شرع شناخته شد.

ماده ۲۰ - شناسایی و اجرای احکام داوری

احکام داوری صادره در قلمرو هر یک از طرفین طبق مفاد کنوانسیون مربوط به شناسایی و اجرای احکام داوری خارجی نیویورک که در تاریخ ۱۰ ژوئن ۱۹۵۸ میلادی (مطابق با ۱۳۳۷/۳/۲۰ ه.ش) در سازمان ملل متحد به تصویب رسید، مورد شناسایی و اجراء قرار خواهد گرفت.

الف - دیدگاه مغایرت

- پذیرش اعتبار قواعد داوری نیویورک که احکام و مقررات آن، بعضاً مغایر شرع است، بر خلاف موازین شرع می‌باشد.

- با توجه به اینکه طبق اصل ۱۳۹ قانون اساسی، در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد، ارجاع دعوی به داوری باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و با عنایت به اینکه در این ماده، رعایت مفاد کنوانسیون مربوط به شناسایی و اجرای احکام داوری خارجی نیویورک، منوط به رعایت تشریفات اصل ۱۳۹ نشده است، اطلاق این ماده خلاف اصل مزبور است.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- اطلاق این ماده، خلاف موازین شرع شناخته شد.

- اطلاق این ماده، مغایر با اصل ۱۳۹ قانون اساسی شناخته شد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^۱

- همانگونه که در موافقتنامه‌های مشابه اظهار نظر شده است، این لایحه از این جهت که برخی از مواد آن، اعمال مقررات و آراء غیر منطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد از جمله اطلاق مواد (۱۶) و (۲۰) را لازم‌الاجرا دانسته است، خلاف موازین شرع شناخته شد.

- همچنین اطلاق ماده (۲۰) موافقتنامه به جهت شناسایی احکام داوری خارجی بدون رعایت تشریفات مقرر در اصل ۱۳۹ قانون اساسی، مغایر با اصل مزبور شناخته شد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۶۱۸۲ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۸ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۴/۱۴ (مصوبه اصراری)

ماده واحده- موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

موافقتنامه همکاری قضایی در امور مدنی و تجاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر

...

ماده ۱۶- شناسایی و اجرای احکام و تصمیمات قضایی طرفین، احکام و تصمیمات قطعی صادره از مراجع قضایی طرف دیگر در امور مدنی و خانواده و مسائل احوال شخصیه و امور مدنی که توسط مراجع قضایی کیفری مورد حکم قرار گرفته است را شناسایی و اجراء می‌نمایند.

...

ماده ۲۰- شناسایی و اجرای احکام داوری احکام داوری صادره در قلمرو هر یک از طرفین طبق مفاد کنوانسیون مربوط به شناسایی و اجرای احکام داوری خارجی نیویورک که در تاریخ ۱۰ ژوئن ۱۹۵۸ میلادی (مطابق با ۱۳۳۷/۳/۲۰ هـ.ش) در سازمان ملل متحد به تصویب رسید، مورد شناسایی و اجراء قرار خواهد گرفت.

...

سرانجام مصوبه

* با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی نسبت به مصوبه خویش در خصوص ماده واحده فوق، مصوبه مزبور طبق اصل ۱۱۲ قانون اساسی، برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد. این ماده واحده در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفت و «نظر مجلس شورای اسلامی، عیناً مورد تأیید قرار گرفت».

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگسگده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir